

XXII.

SPRAWOZDANIE

DYREKCYI

C. K. GIMNAZYUM POLSKIEGO

== W CIESZYNIE ==

ZA ROK SZKOLNY 1916-17.

TREŚĆ:

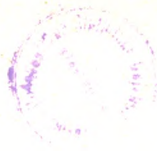
1. Ku czci ś. p. Ces. Franc. Józefa I.
2. Manifest Ces. Karola I.
3. Henryk Sienkiewicz (wspomn. pośm nap., prof. F. Hajduk).
4. Wiadomości szkolne przez dyrektora.

CIESZYN.

NAKŁADEM FUNDUSZU NAUKOWEGO.

1917.

DRUKARNIA TOWARZ. DOMU NARODOWEGO P. MITRĘGI W CIESZYNIE.

Ry. ikaš.
Spr. 23

Jego Ces.-Król. Apostolska Mość Ces. Franciszek Józef I.

*Zmarł dnia 21. listopada 1916.
w 87. roku życia, 68. r. panowania.*

Wiść o zejściu ukochanego Monarchy odbiła się żalosnem cchem na całym obszarze państwa. Bo chociaż podeszły wiek Jego kazał się lękać każdej chwili katastrofy, wiele przyczyn złożyło się na to, by zgon ten odczuć żywo i głęboko. Żyjemy w okresie najcięższych i najkrwawszych walk, jakie kiedykolwiek toczyły się na ziemiach Europy. Bodaj czy da się w dziejach świata odnaleźć doba, w którejby ludzkość narażona była na większy kataklizm. Obie strony wojujące wyteżyły wszystkie siły w nadludzkich zapasach. W ogniu wojny stanęła nasza monarchia, niemal ze wszech stron zagrożona. Miliony piersi wystawionych codziennie na okropną śmierć i najokropniejsze katusze, nieutulona troska i niepokój rodzin o los swoich najbliższych: oto wysiłki i ofiary nadludzkie, ponoszone przez ludność dla ratowania całości.

Postradanie w takiej chwili głowy państwa w osobie czią i miłością otaczanego Monarchy musiało wstrząsnąć do głębi serca poddanych, pełne niewzruszonej wierności i ufności dla swego Władcy. Bo ufność ta i wierność nie była martwą formułą, ale wynikiem tyśiąca nici i ogniw, przez które w ciągu długoletnich rządów spłoty się z osobą Panującągo serca poddanych, dzięki rzadkim Jego przymiotom serca i ducha. Niezlomne poczucie obowiązku, ten najwybitniejszy rys wyjątkowego charakteru Monarchy, kazało Mu najwyższą godność mieć za największy obowiązek względem powierzonych sobie ludów. Umiał z zaparciem tłumić w sobie głos ambicyj i miłości własnej, gdy chodziło o dobro ogółu. Umiał wczuwać się w nowe hasła i prądy i wszedłszy raz na drogę rządów konstytucyjnych nie spoczął w dążeniu do zapewnienia ludom pełnych swobód w życiu indywidualnem i zbiorowem. Przeszła monarchia pod rządami ś. p. Cesarza Fr. Józ. wszystkie fazy rozwoju rządu konstytucyjnego aż do jego najdemokratyczniejszej formy.

Różnorodność ludów, zamieszkujących monarchię, rozbieżność dążeń i aspiracyi czyniły nieraz bardzo trudnem zadanie rzą-

du. Nie zrażał się jednak Monarcha i na krok nie zboczył z obranej drogi.

A jeśli mimo największych trudności umiał utrzymać silny ster w ręku, to zawdzięczał to przedewszystkiem Swojemu wielkiemu, prawdziwą szlachetnością owianemu sercu. I oto drugi rys zniewalający Mu serca ogółu, rys stwierdzany przy każdej sposobności w ciągu długiego panowania.

Dni klęsk, katastrof i nieszczęść budziły w Nim zawsze żywy oddźwięk i znaczyły się dziełami miłosierdzia i niezwyklej ofiarności Monarchy na rzecz dotkniętych niedolą.

Obydwa te znamienne rysy charakteru: nieugięte poczucie obowiązku i dziwna szlachetność jakby rosły i potężniały w Nim z wiekiem, jakby pogłębiały się pod wpływem ciężkich przeżyć osobistych, których mu życie nie szczędziło, a które zdolne były ugiąć i złamać nawet silnego człowieka.

Nie ugiął się pod ich brzemieniem Monarcha, lecz z dziwną mocą i hartem ducha szukał lekarstwa na własne bole w kojeniu ran i spieszeniu z pomocą drugim.

Nie dziw, że sędziwego Starca na tronie otoczyła cześć i miłość powszechna a zgon Jego odczuł ogół jakby stratę kogoś bardzo blizkiego i drogiego.

Pamięć Monarchy uczcił Zakład urzędzeniem nabożeństwa żałobnego w dzień pogrzebu dla młodzieży obydwu wyznań, oraz uroczystem zebraniem w Zakładzie, na którem prof. Popiołek przedstawił młodzieży zasługi śp. Ces. Fr. J. dla narodu polskiego.

Manifest

Jego Ces.-Król. Apost. Mości Ces. Karola I.

ogłoszony dnia 22. listopada 1916 z powodu objęcia rządów.

Do głębi wzruszony i przejęty Ja, dom Mój i wierne ludy Moje stojmy nad trumną szlachetnego Władcy, w którego dłoni przez blisko 7 dziesiątków lat spoczywały losy monarchii.

Łaska Wszehmocnego, która Go w latach wczesnej młodości na tron powołała, użyczyła mi także sił potrzebnych, by mimo najcięższych prób i doświadczeń aż do późnej starości kroczyć niezłomnie i nieugięte drogą obowiązków, jakie na Niego wkładał Jego wysoki urząd i gorące przywiązanie do Swoich ludów.

Dzięki głębokiej Jego mądrości i ojcowskiej troskliwości stworzono w państwie trwałe podwaliny pokojowego współzycia i swobodnego rozwoju. monarchia wyszła cała z zamętu ciężkich burz i niebezpieczeństw, a długie lata błogosławionego pokoju wzniosły ją na wyżynę potęgi, która pozwala jej dzisiaj wespół z wiernymi sprzymierzeńcami stawiać wytrwale czoło otaczającym ją wkoło wrogom. Dzieło Jego trzeba prowadzić dalej i doprowadzić do końca.

W burzliwych czasach wstępuję na czcigodny tron Moich przodków, przekazany Mi w niezłomnym blasku przez dostojnego Wuja.

Jeszcze nie udało się dopiąć celu, jeszcze nie złamano szafu nieprzyjaciół, którzy mniemają, że ponawiając raz poraz ataki zgniotą Moją monarchię i jej sprzymierzeńców.

Czuję się jednym ze Swoimi ludami w niezłomnym postanowieniu wytrwania w boju aż do wywalczenia pokoju, który zapewni monarchii podstawy trwałego istnienia i niekrępowanego rozwoju. Z dumą i ufnością daję wyraz przekonaniu, iż Moja bohaterka armia, oparta o pełną poświęcenia miłość ojczyzny Moich ludów, w wiernym sojuszu z połączonymi wojskami, i nadal przy pomocy Boga odpierać będzie skutecznie ataki wrogów i sprowadzi zwycięzkie zakończenie wojny.

Taksamo ufam niewzruszenie, że monarchia Moja, której potęga ma swoją silną podstawę w odwiecznej, a dziś w chwili groźnego niebezpieczeństwa jeszcze bardziej utwierdzonej, nierozłącznej wspólności doli obydwu jej połów, wyjdzie z tej wojny na wewnątrz i zewnątrz wzmocniona i zahartowana, i ufam, że Moje ludy, które dziś kierowane uczuciem wspólnej przynależności

i przywiązaniem do państwa, z gotowością do największych ofiar łączą się dla obrony przeciw wrogom zewnętrznym, także po wojnie podejmą z ochotą pracę nad odnowieniem i odrodzeniem państwa, by obydwie połowy monarchii wraz z przyłączonymi krajami, Bośnią i Hercegowiną, doprowadzić znowu do pełnego rozwoju i siły.

Błagając o łaskę i błogosławieństwo niebios dla Siebie i dla Swego domu i dla Swych ukochanych ludów, ślubuję w obliczu Wszechmogącego wiernie włodarzyć dobrem, odziedziczonem po przodkach.

Chcę uczynić wszystko, by w jak najkrótszym czasie położyć kres okropnościom i ofiarom wojny, by przywrócić Swym ludom zniszczone wojną błogie owoce pokoju, skoro tylko pozwoli na to honor naszego oręża, warunki życia Mych państw i zawziętość naszych nieprzyjaciół.

Dla ludów Swoich chce być sprawiedliwym i pełnym miłości Władcą. Chcę mieć w wysokiej cenie konstytucyjne swobody i wszystkie inne prawa i przestrzegać staramię równości wszystkim w obliczu prawa. Usilnem dążeniem mojem będzie dbać o dobro moralne i duchowe Moich ludów, strzedz wolności i ładu w Mych państwach, wszystkim czynnym członkom społeczeństwa zapewnić owoce rzetelnej pracy.

W spadku po Przodku Swoim dziedzicę jako cenny skarb: przywiązanie i szczerę zaufanie, jakie łączy ludność z koroną. To cenne dziedzictwo powinno mi siłą dodać do sprostaniania wysokiemu i ciężkiemu równocześnie zadaniu.

Przejęty wiarą w niespożyta siłę żywotną Austro-Węgier, owiany szczerą miłością do Swoich ludów, chcę życie Swoje i wszystkie siły Swoje oddać na usługi tego wzniosłego zadania.

Karol m. p.

Körber m. p.

Henryk Sienkiewicz

*ur. 4. maja 1846 w Woli Okrzejskiej. zmarł 15
listop. 1916 w Vevey.*

Na przełomie dziejów naszych, kiedy nad polską „krajną mogił i krzyżów“ zaświtała jutrznia niepodległości, szarpnęła duszą narodu żałobna wieść, że odszedł ten, który był tej wolności najgorliwszym dzwonnikiem, którego całe znojne życie było „służbą bożą“ ojczyźnie i sprawie, który całe niemal półwiecze podniosłem słowem krzepił serca wątpiących, budził uspienych i przez mrok niewoli wiodł do przyszłości. Legł w grobie nasz hetman duchowy, syt może osobistej chwały, lecz niepokieszony, że tylko „jutrzence wolności“ oglądał, a nie doczekał „zbawienia słońca“.

Twórcą się urodził z gwiazdą geniuszu na czole; ale nie tyle może potędze swego ducha, ile owemu tajemniczemu związkowi, który łączy twórczość jednostki wybranej z potrzebami i pragnieniami całego narodu, który sprawia, że słowa jej i myśli odzwierciedlają utajone i w niezwinionych zarodkach spoczywające dążenia zbiorowej duszy narodu, zawdzięcza moc swego słowa i wpływ swych utworów tak potężnych, że myśli i uczucia twórcy przeszły niemal w krew i ciało narodu, że przetworzyły się na trwałe pierwiastki duszy polskiej.

„Z trudem niemalym“ pisał swe księgi „ku pokrzepieniu serc“, by podnieść na duchu rodaków, w których po niepowodzeniu orężnego porywu wkradła się gorycz i zwątpienie, by nowy promień chwały rzucić na przeszłość tradycyi, ściągniętej z piedestału po rzekomem bankructwie ideałów romantycznych, lub nielitościwie chłostanej przez tych, którzy zbyt skwapliwie „szukali w ojcach winy“. Wrażliwy na współczesne udręki walczących pod brzemieniem wyjątkowych praw czy bezprawia, przypominał wielki tryumf sprawiedliwości dziejowej, ów „dzień odkupienia, w którym o piersi polskie rozbiło się wszystko, co przeniwierczone“. „Pracjom na chwałę, braciom na otuchę“. A że uczynił to nie tylko z mistrzostwem artysty, ale i z głębokim, pogodnym optymizmem, który mu pozwalał odkrywać rany, ale jeno z pola walki, a nie hańby, że nie usypiał narkotykiem bezkrytycznie uwielbianej przeszłości, jeno miłość ku niej budził, miłość szczerą i szlachetną, „wolną od zaborezości, nie tuczając się cudzą krwią i łzami“, że spotęgował siłę narodowego oporu i energii

i wzbudził pragnienie czynu, że wreszcie wskrzesił ducha rycerskiego, — to jego niespożyta zasługa, to nie tylko literacki tryumf, ale wielki obywatelski czyn, czyn tem donioślejszy i w skutkach swoich tem bardziej błogosławiony, że twórca posiadał w pełni rzadki dar trafiania do serc wszystkich, wielkich i małych, w pałacowe komnaty i pod strzechy słomiane. Przytem wysoki ton etyczny, bijący z każdej karty jego dzieł, każący służyć ojczyźnie przede wszystkim, ale nie przeciw wszechludzkim ideałom, świadczy o niepokalanej czystości charakteru wielkiego Polaka.

Walczył więc o ideały swego narodu i ludzkości i głębią uczucia i mistrzowskimi, żywym słowem, któremu umiał nadać „twardość“ zbroi żelaznej i chropowatość jej chrzęstu, to znów rozlewną rzewność dziecinnej modlitwy, lub nie zrównaną krasę słownictwa po romantykach w spadku wziętego.

I błogosławiony był jego żywot, bo mógł on, chciał i umiał wcielać w czyn głoszone przez się zasady i zdołał ominąć tragiczny i przez wielu wielkich ludzi nie unikniony zarzut, że „łatwiej napisać księgę, niż przeżyć dzień jeden“. Każdy odruch społeczeństwa, radosny czy bolesny, wywoływał żywy oddźwięk na wrażliwych strunach jego duszy i odpowiedni czyn. Ratował zagrożoną na kresach polskość, pracował przy rzucaniu podstaw pod narodowe szkolnictwo, patronował każdej zacnej sprawie. I nasza dzielnica śląska niejedno mu zawdzięcza, a w dziejach szkoły polskiej na Śląsku nazwisko jego widnieć będzie zawsze obok najzasłużeńszych sprawy naszej opiekunów i orędowników. Sercem obejmował wszystkie narodowego życia dziedziny, przekraczał dzielące nas kordony, na obczyźnie nawet odszukiwał zbłąkane dusze polskie i kazał im jedną sprawę „kochać po prostu, a służyć wysoko“. Więc choć w polityce czynnej nie brał udziału, hetmanem był naszym, mającym prawdziwy „rząd dusz“, i orędownikiem, który nieraz przed trybunałem świata przedstawiał nasze krzywdy i prawa. A kiedy rozgorzała światowa zawierucha i gromem w polską głównie uderzała chatę i nędzę spuściła, z barda narodowego zmienił się w kwestarza. Jako jedyny powołany rzecznik swego narodu w Odezwie do wszystkich ludów świata zapukał do sumienia narodów i w imię chrześcijańskiej miłości żądał pomocy dla nieszczęsnych ofiar wojny. Uznanie całego świata i głośnie imię sprawiły, że wołanie nie było daremne, bo obficie płynące ofiary ocaliły niejedną duszę polską dla lepszej — da Bóg — przyszłości. Szlachetną, pełną poświęcenia, a kółców nie pozbawioną pracą samarytańska wypełnia ostatnią kartę życia wielkiego obywatela i tworzy godny epilog całego jego żywota, oddanego jednej służbie „Ojczyźnie miłej“.

Za to gorące umiłowanie, znojny trud, poświęcenie pamięć Jego niech będzie błogosławiona.

Wiadomości szkolne.

a) Zmiany.

Na stanowisku zastępcy naucz. pozostał **Bocek Paweł** (rozp. c. k. Min. W. i O. z d. 3-9 1916 l. 1-405-3) i ks. **Buzek Jerzy** dla nauczania rel. kat. (rozp. c. k. R. szk. kr. z dn. 27-8 1916 l. 1-557-3).

W służbie wojskowej pozostali nadal prof. **Konopek Mieczysław**, egz. zast. naucz. ks. **Juroszek Jerzy** i **Sprecher Józef**.

Na urlopie byli: w dalszym ciągu ks. prof. **Józef Londzin** jako poseł do Rady Państwa, przez przeciąg 1. półrocza z powodu choroby prof. **Feliks Hajduk** (rozp. c. k. R. szk. kr. z d. 23-9 1916 l. 1 — 552-3 i z d. 10-1 1917 l. 1 — 44).

IV. dodatek 5-letni przyznano prof. **Franc. Popiołkowi** (rozp. c. k. R. szk. kr. z d. 30-5 1917 l. 1 — 622, l. prof. **Miecz. Konopkowi** (rozp. R. szk. kr. z d. 10. 1. 1917. l. 1 — 25 i prof. **Józefowi Królowi** (rozp. R. szk. kr. z d. 28-12 1916 l. 1 — 554-2). Dodatek starszeństwa otrzymali egz. zast. **Karol Słonka** (rozp. c. k. Min. W. i O. z d. 7-5 1917 l. 12,807) i **Józef Sprecher** (rozp. Min. z d. 4-12 1916 l. 36,453).

Dyr. **Wiktor Schmidt** Najwyższem Postanowieniem J. Ces. Król. Apost. Mości z d. 17. kwietnia 1917 zamianowany został dyrektorem c. k. III. ginn. w Krakowie od d. 1 czerwca 1917. Zwolniony przez c. k. R. szk. kr. galicyjską na miesiąc czerwiec pozostał na stanowisku dyr. w tut. Zakładzie do końca roku szkolnego. Zastępstwo dyr. powierzyła R. szk. kr. rozp. z d. 3. maja 1917 l. 1 — 528 prof. Fr. Popiołkowi.

b) Skład grona naucz. z końcem r. szk. 1916-17 i rozdział przedmiotów.

1. **Schmidt Wiktor**, dyr., członek c. k. Rady szk. kr., zawiad. zbiorów archeol., uczył jęz. łac. w kl. IV. 6 g. tyg. (w I. pfr. 4).
2. **Bogocz Franciszek**, prof., zaw. zbioru koment. dla lekt. klas., uczył jęz. łac. w V. 6, VII. 5, greck. w VI. 5, VIII. 5, godz. tyg. 21, gosp. kl. VI. (w I. pfr. jęz. łac. VII. 4, VIII. 4, greck. VI. 4, VII. 4, VIII. 4, godz. 20).
3. **Galicz Jan**, dr. fil., prof. VIII. rangi, uczył niem. I. A. 6. III. 4, VI. 4, VIII. 4, prop. fil. VII. 2, godz. 20 (w I. pfr.: nadto jęz. łac. w V. 4, a prop. fil. w VII. w 1. g. razem 23, gosp. VIII kl.).
4. **Hajduk Feliks**, prof., uczył łac. VI. 6, VIII. 5, gr. VII. 4, razem g. 15, gosp. VIII, (w I. pfr. na url. z powodu choroby).

5. **Klich Edward**, prof., zaw. bibl. naucz., uczył jęz. pol. IV. 3, VI. 3, VIII. 3, gr. III. 5, IV. 4, razem godz. 18, gosp. IV klasy (w I. płr. gr. w III. 4 g., godz. 17).
 6. **Konopek Mieczysław**, prof. — w służbie wojskowej.
 7. **Król Józef**, prof., zaw. gab. geogr. hist., ucz. pol. II. 4, III. 3, geogr. II. 2, III. 2, hist. II. 2, III. 2, geografii i hist. w VI. 5, razem godz. 23 (w I. płr.: pol. w II. 3, hist. w III. 1, geogr. i hist. w VI. 4, razem godz. 20.)
 8. Ks. **Londzin Józef**, prof., na urlopie jako poseł do Rady P.
 9. **Popiołek Franciszek**, prof. VIII r., ucz. pol. I. A. 2, I. B. 2, IV. 2, hist. IV. 2, V. 4, VII. 3, razem g. 19, gosp. kl. V. (w I płr.: geogr. i hist. w V. 3, hist. w IV. 1, w VII. 2, razem 16 g).
 10. Ks. **Stonawski Jan**, prof. VIII r., zawiadowca „Puszek” ub. uczn., ucz. rel. ew. I. — VIII. po 1 g., mat. w I. A. 3, I. B. 3, II. 3, III. 3, razem g. 20, nadto 1 egz., gosp. kl. III.
 11. **Sznapka Emil**, prof., zaw. niem. bibl. uczniów, oraz zbiorów do pogląd. nauki jęz. niem., kurator „Arionu”, ucz. niem. I B. 6, II. 5, IV. 4, V. 4, VII. 4, razem g. 23, gosp. kl. VIII.
 12. **Wajdowicz Władysław**, prof., zaw. zbiorów przyrodn. i gab. chem., ucz. nauk przyr. w I. A. 2, I. B. 2, II. 2, V. 3, VI. 2, fiz. w IV. 3, mat. IV. 3, prop. fil. VIII. 2, razem godz. 20, nadto prowadził z dobrej woli wolne ćwiczn. zootom. z ucz. kl. VI. w 3 g. tyg.
 13. **Wierzbicki Edmund**, prof. VIII. rangi, zaw. gab. fiz., ucz. mat. V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 2, fiz. III. 2, VII. 3, VIII. 3, r. g. 19.
 14. **Bocek Paweł**, zast. naucz. zaw. pol. bibl. ucz. dla kl. I. — IV, uczył jęz. łac. I. A. 8, II. 7, gr. V. 5, razem g. 20, gosp. I. A. (w I. płr. łac. I. A. 6, II. 6, VI. 4, gr. V. 4, g. 20).
 15. Ks. **Buzek Jerzy**, naucz. rel. kat., kooperator parafii cieszn., ucz. rel. kat. I — VIII po 1 godz. tyg. i miał egzorty.
 16. Ks. **Juroszek Jerzy**, egz. zast. naucz. w służbie wojsk.
 17. **Słonka Karol**, egz. zast. naucz., zaw. bibl. ub. uczn. ucz. pol. w I. B. 4, V. 3, VII. 3, łac. w I. B. 8, III. 6, razem godzin 24 gosp. kl. I B (w I płr. łac. w I B 6, III. 5, razem g. 21).
 18. **Sprecher Józef**, egz. zast. naucz., w służbie wojsk.
- c) Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:**
Bogocz Fr., prof., uczył sten. w 2 g. tyg. w I oddz. w II. płr.

Studzy szkolni.

1. **Bury Tomasz**, prowizor, tercyan.
2. **Pastuszkowa Marya**, tymczasowa pomocnica tercyana.

I.

PLAN NAUKI W ROKU SZKOLNYM 1916/17.

A) Przedmioty obowiązkowe.

Wszystkich przedmiotów obowiązkowych udzielano według obowiązujących planów, jak w latach poprzednich.:

5. **Klich Edward**, prof., zaw. bibl. naucz., uczył jęz. pol. IV. 3, VI. 3, VIII. 3, gr. III. 5, IV. 4, razem godz. 18, gosp. IV klasy (w I. pfr. gr. w III. 4 g., godz. 17).
 6. **Konopek Mieczysław**, prof. — w służbie wojskowej.
 7. **Król Józef**, prof., zaw. gab. geogr. hist., ucz. pol. II. 4, III. 3, geogr. II. 2, III. 2, hist. II. 2, III. 2, geografii i hist. w VI. 5, razem godz. 23 (w I. pfr.: pol. w II. 3, hist. w III. 1, geogr. i hist. w VI. 4, razem godz. 20).
 8. Ks. **Londzin Józef**, prof., na urlopie jako poseł do Rady P.
 9. **Popiołek Franciszek**, prof. VIII r., ucz. pol. I. A. 2, I. B. 2, IV. 2, hist. IV. 2, V. 4, VII. 3, razem g. 19, gosp. kl. V. (w I pfr.: geogr. i hist. w V. 3, hist. w IV. 1, w VII. 2, razem 16 g).
 10. Ks. **Stonawski Jan**, prof. VIII r., zawiadowca „Puszek” ub. uczn., ucz. rel. ew. I. — VIII. po 1 g., mat. w I. A. 3, I. B. 3, II. 3, III. 3, razem g. 20, nadto 1 egz., gosp. kl. III.
 11. **Sznapka Emil**, prof., zaw. niem. bibl. uczniów, oraz zbiorów do pogląd. nauki jęz. niem., kurator „Arionu”, ucz. niem. I B. 6, II. 5, IV. 4, V. 4, VII. 4, razem g. 23, gosp. kl. VIII.
 12. **Wajdowicz Władysław**, prof., zaw. zbiorów przyrodn. i gab. chem., ucz. nauk przyr. w I. A. 2, I. B. 2, II. 2, V. 3, VI. 2, fiz. w IV. 3, mat. IV. 3, prop. fil. VIII. 2, razem godz. 20, nadto prowadził z dobrej woli wolne ćwiczn. zootom. z ucz. kl. VI. w 3 g. tyg.
 13. **Wierzbicki Edmund**, prof. VIII. rangi, zaw. gab. fiz., ucz. mat. V. 3, VI. 3, VII. 3, VIII. 2, fiz. III. 2, VII. 3, VIII. 3, r. g. 19.
 14. **Bocek Paweł**, zast. naucz. zaw. pol. bibl. ucz. dla kl. I. — IV, uczył jęz. łac. I. A. 8, II. 7, gr. V. 5, razem g. 20, gosp. I. A. (w I. pfr. łac. I. A. 6, II. 6, VI. 4, gr. V. 4, g. 20).
 15. Ks. **Buzek Jerzy**, naucz. rel. kat., kooperator parafii cieszn., ucz. rel. kat. I — VIII po 1 godz. tyg. i miewał egzorty.
 16. Ks. **Juroszek Jerzy**, egz. zast. naucz. w służbie wojsk.
 17. **Słonka Karol**, egz. zast. naucz., zaw. bibl. ub. uczn. ucz. pol. w I. B. 4, V. 3, VII. 3, łac. w I. B. 8, III. 6, razem godzin 24 gosp. kl. I B (w I pfr. łac. w I B 6, III. 5, razem g. 21).
 18. **Sprecher Józef**, egz. zast. naucz., w służbie wojsk.
- c) **Nauczyciele przedmiotów nadobowiązkowych:**
Bogocz Fr., prof., uczył sten. w 2 g. tyg. w I oddz. w II. pfr.

Studzy szkolni.

1. **Bury Tomasz**, prowizor, tercyan.
2. **Pastuszkowa Marya**, tymczasowa pomocnica tercyana.

I.

PLAN NAUKI W ROKU SZKOLNYM 1916/17.

A) Przedmioty obowiązkowe.

Wszystkich przedmiotów obowiązkowych udzielano według obowiązujących planów, jak w latach poprzednich.:

K l a s a IV.

Caesar, Comm. de bello Gall. I, 1—29, IV.

K l a s a V.

Ovidius (wyd: szk.) Met. 1—6, 17, 18, 19; Fasti: 3, 4, 6, Trist: 3, 6.
Livius: I. (wyj.) i XXII. Czyt. Krajewskiego: ust. 4, 9, 16.

K l a s a VI.

Sallustius: Catilina,
Cicero: in Cat. I.
Vergilius: Aen 1—300 w.

K l a s a VII.

Cicero: De imp. Cn. Pompei, Pro Archia i Cato maior.
Vergilius: Aen I. II. VI. i wyj. z VIII.

K l a s a VIII.

Horatius: z Pieśni wybór (30), Sat. I. 1, 9., II. 6. Epist. I. 2.
Tacitus: Annales wyj. z ks. I., II, III, i IV.

b) Z języka greckiego.

K l a s a V.

Āsenofont: (według Chrest. Fid.): Anab.: 1, 2, 3, 6, 7, 8.
Homer: Iliada ks. I i III—120.

K ł a s a VI.

Homer: Iliada: III., VI, IX, XVI, XVIII i XXII.
Herodot: ks. VII. (wyj.)

K l a s a VII.

Homer: Odysseja I. 1—75, V, VI, VII, IX, XIII.
Demostenes: Przeciw Fil. I.
Plato: Apologia.

K l a s a VIII.

Platon: Apologia od r. 18. do końca; Gorgias r. 11. 21—26, 38—41;
Protagoras r. 2—10; Symposion, r. 28 i 29, Fedon, r. 1—13,
64—67.
Sofokles: Antygona

c) Z języka polskiego:

K l a s a IV.

Mickiewicz: Pan Tadeusz (szk.)
Sienkiewicz: Ogniem i mieczem (dom.)

K l a s a V.

Mickiewicz: Pan Tadeusz, ks. VIII—końca (szk.)
Fredro: Zemsta (szk.)

Szekspir: Makbet (szk.)
Sienkiewicz: Potop i Wołodyjowski (dom).
Moliere: Skąpiec (dom).
Korzeniowski: Mnich (dom.)

K l a s a VI.

Pasek: Pamiętniki. (dom.)
Rzewuski: Listopad. (dom).
Krasicki: Przypadki Doświadczyńskiego (dom.)
Niemcewicz: Powrót Posła (szk.)
Czartoryski: Katechizm rycerski (dom.)

K l a s a VII.

Mickiewicz: Konrad Wallenrod, Dziady Cz. III (szk.) Ball. i romanse (wybór),. Sonety krymskie, Gaur.
Małczewski: Marya (szk.)
Fredro: Śluby panieńskie.

K l a s a VIII.

Słowacki: Anelli (szk.)
Kraśiński: Irydyon, Nieboska Komedia, Przedświt Psalmu (szk.).
Wyspiański: Wesele (szk.)
Szekspir: Król Lir (dom).

d) Z języka niemieckiego.

K l a s a VI.

Goete: I. pfr. Hermann und Dorothea.
Lessing: Emilia Galotti II. pfr.

K l a s a VII.

Grillparzer: Ahnfrau.
Schiller: Jungfrau v. Orleans, II. pfr.

K l a s a VIII.

Goethe: Faust. cz. I. I. pfr.
Grillp.: Sappho II. pfr.

IV.

PRYWATNA LEKTURA UCZNIÓW Z AUTORÓW STAROŻ.

A) Łacińska.

K l a s a V.

Ovidius (wyd. szk.), Metam: ust. 11: Niedoba; ust. 14: Michejda; ust. 21: Gałuszka, Gawłowski. Niedoba, Żagan; Fast: ust. 5: Gawłowski; ust. 2, 9, 11 i 17: Wojnar; Trist.: ust. 5: Gawłowski, Niedoba, Żagan; ust. 6: Gawłowski.

Livius: ks. II. 1 — 30: Wojnar; ks. XXI. (wyjątki): Gałuszka, Gawłowski, Holeksa, Niedoba, Żagan.

K l a s a VI.

Sall., Jug. 1—31: Gawłowski, Kajzar, Szotkowski, Terlik, Tomanek; Cic. in Cat. II: Terlik, Tomanek; in Cat. III: Szotkowski.

K l a s a VII.

Cicero: Divinatio in Caecil: Kurowski, Wojnar, Zabawski; In Verrem IV: Wojnar; In Verrem IV (część): Machalica, Schmidt; Pro Milone: Wojnar; Laelius de amic. i De republica (według Chrestom. Weissenfelsa): Firla; Somnium Scipionis: Machalica, Schmidt.

Vergilius: Aen. ks. IV. (wyj.): Firla, Hadyna, Hławiczka, Nowak, Machalica, Teper.

K l a s a VIII.

Horatius Pieśni: Jakubowski (11 pieśni), Martinek (13), Pająk (4), Sabela 18), Skulina (6); Ad Pisones: Jakubowski.

B) Grecka.

K l a s a V.

Ksenofont (według Chrest. Fiderera), Anab ust. 5: Bajer; 5. 18: Czarnecki; 4, 5, 18: Gałuszka; 5, 10, 18: Gawłowski; 10: Holeksa; 17: Michalik; 10, 18: Michejda; 4, 5, 18: Niedoba; 17: Prymus; 5, 9, 15: Wojnar; 10, 18: Żagan.

Cyrop.: 8: Gawłowski; 8: Holeksa; 4, 8: Niedoba; 7, 8: Wojnar, Homer, Iliada ks. III. od w. 120 do końca: wszyscy uczniowie.

K l a s a VI.

Homer, Iliada: ks. II, IV, V: Gawłowski, Szotkowski; II. i VII: Terlik, Tomanek; II: Stonawski; VII: Goszyk, Kajzar, Ochodek, Unucka; VIII. i XII.: Tomanek; XXIV: Goszyk, Kajzar, Lindner, Ochodek, Porosz, Stonawski, Szotkowski, Terlik, Tomanek, Unucka.

K l a s a VII.

Homer Odyss.: Farnikówna (ks. 2, 3, 4), Firla (1, 2, 3, 4, 8) Hezko (1), Hławiczka (3, 12), Kurowski (1, 2), Masny (2), Schmidt (8), Wojnar (1, 2, 3, 4, 8, 10, 11. 12. 14. 15. 16. 17); Demost. Olint I: Schmidt.

K l a s a VIII.

Homer: Odyseja ks. VII: Cholewa.

Platon: Kriton: Jakóbowski, Martinek, Mokrosz, Pająk, Sabela, Skulina: Eutyfron; Jakóbowski; Fedon (wyjątki): Martinek Pająk, Skulina; Protagoras (wyjątki): Skulina; Sofokles, Elektra: Jakóbowski.

V.

TEMATY WYPRAWOWAŃ PISEMNYCH.

A) Z języka polskiego.

Klasa V.

- a) Zadania szkolne: 1. Gerwazy jako mowca sejmikowy (Na podstawie P. Tadeusza). — 2. Zjawiska przyrody w Ojcu zadżumionych. J. Słowackiego. — Przetłumaczyć na język polski z Anabasis Ksenofonta I. 7. 2 — 4. — 4. Położenie geograficzne Grecji i wpływ jego na dzieje tego kraju. (Na podstawie nauki historii powszechnej.) — 5. Poselstwo Papkina do Rejenta. (Na podstawie lektury „Zemsty“).
- b) Zadania domowe: 1) Wina i pokuta Jacka Soplicy. — 2. Geologiczne znaczenie organizmów. (Na podstawie nauk przyrodniczych). — 3. Wiosna w przyrodzie i w życiu człowieka. — 4. Wpływ wynalazków XIX. w. na życie współcz.

Klasa VI.

- a) Zadania szkolne: 1. Obraz zamierającej przyrody w jesieni. — 2. Znaczenie Mahometa w dziejach świata cywilizowanego. — 3. Znaczenie wody dla organizmów żywych. — 4. Pożegnanie Hektora z Andromachą (na podstawie lektury Iliady). — Życie szlacheckie ziemianina w Polsce XVII. w. (na podstawie Pamiętników Paska). — 6. Skwarny dzień letni w polu, wrażenia i myśli.
- b) Zadania domowe: 1. Początki literatury polskiej i powody jej powolnego rozwoju. — 2. Charakterystyka Katyliny (na podstawie lektury Sallustyusza). — 3. Współczesne środki komunikacyjne. — 4. Michał i Ludwik Strawińscy jako przedstawiciele sarmatyzmu i francuszczyzny w Polsce XVIII. w. (na podstawie lektury „Listopada“ Rzewuskiego).

Klasa VII.

- a) Zadania szkolne: 1. Stanowisko Fr. Morawskiego w walce klasyków z romantykami. — 2. a) Charakterystyka Halbana z Konrada Wallenroda; b) Objaśnić słowa Mickiewicza: „Razem młodzi przyjaciele! I. ten szczęśliwy, kto padł wśród zawodu, Jeżeli poległem ciałem Dał innym szczybel do sławy grodu“. — 3. Przetłumaczyć na język polski z Odyssei ks. IX. w. 345 — 367. — Jakie przyczyny wywołały przeobrażenie Mickiewicza z Gustawa w Konrada? (Na podstawie lektury Dziadów). — 5. Przyczyny rewolucji francuskiej.
- b) Zadania domowe: 1. Pierwiastek osobisty w sonetach Mickiewicza. — 2. Rozwinać myśl zawartą w słowach: „Szczęśliwa przyjaźń, świętym jest na ziemi, Kto umiał przyjaźń zabrać ze świętymi.“ (Konr. Wallenrod). — 3. a) Obraz Ukrainy w „Maryi Malczewskiego; b) „Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo“ (wyjaśnić znaczenie tych słów). — 4. a) Egoizm i altruizm; b) Piękno w życiu codziennem. —

K l a s a VIII.

- a) Z a d a n i a s z k o l n e: 1. Do wyboru: a) Świat fantastyczny w Balladynie; b) Bella gerant alii, tu felix Austria nube; c) Najlepszym sposobem rozwijania w sobie sił fizycznych i moralnych jest pokonywanie trudności. — 2. Do wyboru: a) Dwa światy w Nieboskiej komedii Krasińskiego. b) Ideały życiowe Horacego; c) Elektryczność w życiu codziennem. — 3. Do wyboru: a) Rozwój idei mesyanicznej w literaturze polskiej; b) Ogień jako czynnik twórczy i niszczący. — 4. Do wyboru: a) Znaczenie Konstytucyi 3-go Maja w dziejach Polski; b) Znaczenie Kraszewskiego dla narodu; c) Moje plany na przyszłość (2 godzinne). — 5. Do wyboru: a) Przyczyny i skutki zbytku; b) Powieść Sienkiewicza na służbie ideału narodowego; c) Polityka kolonialna państw europejskich w ostatniej dobie. (2-godzinne).
- b) Z a d a n i a d o m o w e: 1. Do wyboru: a) Jaki utwór poezyi romantycznej wywarł na mnie największe wrażenie? b) Skreślę jakiś obrazek zaobserwowany podczas wakacji; c) Znaczenie współzawodnictwa politycznego w dziejach starożytnej Grecyi — 2. Do wyboru: a) Życie rośliny, zwierzęcia, człowieka; b) Halban a Massynissa. — 3. Do wyboru: a) Wojna początkiem wszystkiego; b) Jakim obcym wpływom ulegała literatura polska w kolej wieków? c) Żółkiewski, Kościuszko, Mickiewicz — 3 najwznioślejsze postaci w hist. narodu polskiego.

B) Z języka niemieckiego.

K l a s a V.

- a) Z a d a n i a s z k o l n e: 1. Der Verstand ist im Menschen zu Hause, Wie der Funken im Stein; Der schlägt nicht von sich selbst heraus, Er will herausgeschlagen sein. — 2. Zeige wie die Kraniche Reisebegleiter, Zeugen des Todes, Rächer des Mordes sind! (Nach Schillers Ballade „Die Kraniche des Ibykus“). — 3. Die Heldentat des Adjutanten. (Nach dem Lesestück „Todesritt“, v. Larosche). — 4. Das Auftreten des Sängers in Goethes „Sänger.“ und in Schillers Ballade „Der Graf von Habsburg“. — 5. Suschens Heldentat. (Nach Goethes Gedichte „Johanna Sebus). — Wie du säst, wirst du ernten.
- b) Z a d a n i a d o m o w e: 1. Not entwickelt Kraft. — 2. Der Winter ist des einen Freund, des anderen Feind. — 3. Der Anteil der Athener an der Besieg, der Perser. — Das Reisen heutzutage.

K l a s a VI.

- a) Z a d a n i a s z k o l n e: 1) Wie Gudrun befreit wurde. (Nach der Gudrumsage). — 2. Wie wird Hermann von seinen Eltern charakterisiert? (Nach der Schullektüre). — 3. Vom Einzeliede zur Epopöe. (Auf Grund des Unterrichtes). — 4. Wissen ist besser als Reichthum. — 5. Der Frühling, der Jugend Bild

und des Greises Hoffnung. — 6. Der Charakter des Prinzen nach Lessings „Emilia Galotti“.

- b) *Zadania domowe*: 1. Gewitter und Krieg. (Ein Vergleich). — 2. Wer nicht vorwärts geht, der kommt zurücke. (Erklärung und Begründung dieser Worte). — 3. Welche Bedeutung hatten die Kreuzzüge für die Entwicklung der abendländischen Kultur? (Auf Grund des historischen Unterrichtes). 4. Das komische Element in Lessings „Minna von Barnhelm“.

Klasa VII.

- a) *Zadania szkolne*: 1. Die Fahrt der Burgunder über die Donau. (Nach dem Nibelungenliede). — 2. Was fordert uns zur Vaterlandsliebe auf. — *Mens sana in corpore sano*. — 4. Das Elternglück, die Kindesliebe und Dienertreue in der Idylle „der siebzigste Geburtstag“ von I. H. Voss. — 5. Des Lebens Mühe lässt uns allein des Lebens Güter schätzen. — 6. Was unsterblich im Gesang soll leben, Muss im Leben untergehn. (Nach „Die Götter Griechenlands“ von Schiller).
- b) *Zadania domowe*: 1. Tells Charakteristik. (Nach Schillers „Wilhelm Tell“). — 2. Die Bedeutung der Ahnfrau“. — 3. Die äussere Politik Ludwigs XIV. — 4. Johannas Heranreifen zur Heldin. (Nach Schillers „Die Jungfrau von Orleans“).

Klasa VIII.

- a) *Zadania szkolne*: 1. a) Was glänzt, ist für den Augenblick geboren, Das Echte bleibt der Nachwelt unverloren. (Erklärung und Begründung dieser Worte); b) Welche Auffassung vom Charakter seiner Poesie bekundet Goethe in der „Zueignung der Schriften“ v. J. 1787? (Auf Grund der Lektüre). — 2. a) Welches Kulturbild entwirft Schiller in seinem „Spaziergang“? b) Von der Stirne heiss. Rinnen muss der Schweiss, Soll das Werk den Meister loben; c) *Unius temporis honesta avaritia* (Seneca). 3. a) Die Bestimmung der Glocke. (Auf Grund der Lektüre von Schillers Gedicht „Das Lied von der Glocke“); b) Wo rohe Kräfte sinnlos walten, Da kann sich kein Gebild gestalten. — 4. a) Des Lebens Mühe lehrt uns allein des Lebens Güter schätzen (Goete Torqu. Tasso); b) Bedeutung der Gretchentragödie für Fausts Charakterentwicklung (Auf Grund der Lektüre). — 5. a) Nicht Die Gewalt der Arme, sondern die Kraft des Gemütes ist es, welche die Siege erkämpft. (Fichte); b) Die Segnungen des Friedens.
- b) *Zadania domowe*: 1. Welches sind die Merkmale eines wahren und echten Patriotismus? — 2. Die Bedeutung Heinrich Sienkiewicz's für die polnische Literatur. — 3. Worin liegt der Unterschied zwischen der deutschen und der polnischen Romantik?

VI.

ZBIORY NAUKOWE.

A) Biblioteka.

Dla nauczycieli (pod zarządem E. Klicha).

a) Zakupiono z datków na środki naukowe w r. 1916-17: Smolle. Kaiser Karl I. — Weyssenhoff. Puszcza. — Jeske-Choiński. Psychologia renesansu. — ts. Błyskawice. — Chłędowski. Roko-ko. — Hebbel. Dzienniki. — Montaigne. Wybór pism. — La Bruyere. Charaktery. — Kutrzeba. Historya ustroju Polski. III. Po rozbiorach. — Wundt. Völkerpsychologie III. Kunst. — Die Kultur der Gegenwart: Die romanischen Literaturen. — Witkowski. Zasady fizyki I, III. — Witkowski i Zakrzewski. Zarys fizyki. — Zarem- ba. Arytmetyka teoretyczna. — Dannemann. Die Naturwissenschaften etc. III i IV. — Weber u. Wellstein. Eucyklopädie d. Elementarmathematik. — Dannenmann. Aus der Werkstatt grosser Forscher. — Vogel. Nachschlagebuch d. deutsch. Sprache. — Stolz-Schmalz. Lateinische Grammatik. — Morawski. Vergilius i Horatius. — Sofoklesa Tragedye (przetł. Morawski). — Tarnowski. Historya literatury polskiej t. VI. cz. 2. — Hegi. Illustr. Flora v. Mittel-Europa VI-9, 10.

b) Otrzymano w darze: Od c. k. Rady szkolnej krajowej w Opawie: Bottek. Die ursprüngliche Bedeutung d. Coniunctivs (3 egz.) — ts. Dispositive Inhalts-Übersicht zu Demosthenes'acht Staatsreden (2 egz.) — od prof. Wierzbickiego: Höfler. Naturlehre Merczyng. Zasady elektrotechniki. — Biscan. D. elektr. Messinstrumente. — Japing. Die Elektrolyse. — Beruthsen. Chemia organiczna. — Rieche Experimental. — Physik t. 2-gi. Od prof. Klicha: Tragedye Eurypidesa przekł. Węclewskiego cz. III-cia. — Meringer Indogermanische Sprachwissenschaft. — Smetanka. Tschechische Grammatik. — Phillippon. Landeskunde des europäischen Auslands.

Biblioteka polska (pod zarz. naucz. Pawła Bocka).

W roku 1916-17 zakupiono:

Wl. Reymont. Z Ziemi Chełmskiej. — St. Żeromski, Ludzie Bezdumni 2 tomy. — Z. Kaczkowski, Pisma 10 tomów. — Laſca- dio Hearn, Ko-Ko-Ro. — Eliza Orzeszkowa, Nad Niennem 2 t. — W. Sieroszewski, Beniowski. — Lew Wallace, Ben-Hur. — Hugo Kołłątaj, Do Prześwietnej Deputacyi. — J. Korzeniowski, Mnich. — W. Szekspir, Hamlet. — J. Słowacki, Beniowski. G. Jabłczyński, U stóp Partenonu. — Z. Krasieński, Nieboska Komedya. — M. Romanowski, Wybór Pism 2 tomy. — Passendorfer, Skarbczyk Poezyi Polskiej. — A. Czartkowski, Doświadczenia z fizyologii roślin 2 egz. — W. Szekspir, Król Lir. — H. Sienkiewicz, Bartek Zwycięzca 4 egz. — A. K. Czartoryski, Katechizm Rycerski. — Ign. Chrzanowski, Za co powinniśmy kochać Pana Tadeusza 2 egz. — W. Szekspir, Koryolan i Juliusz Cezar. — Calderon, Księżę Niezłomny. — K. Wodzicki, Jaskółka. — Beecher-Stowe, Chata Wujka

Łoma. — W. Kozicki, Michał Anioł. — W. Łoziński, Ziemia i jej budowa. — C. Niewiadomska, Dzieje Polski. — Wyd. H. Kopia, Wybór nowel i opowiadań.

Otrzymano w darze: I. od prof. Klicha: Ign. Chrzanowski, *Historia literatury Niepodległej Polski*. — A. i M. Mazanowscy, *Podręcznik do dziejów literatury polskiej*. — Brzozowski, Hipolit, *Taine jako estetyk i krytyk*. — F. Zabłocki, *Sarmatyzm*. — A. Mickiewicz, P. Tadeusz. — Jan Kasprówic, *Wybór poezyi*. — M. Mazanowski, *Charakterystyki literackie (Malczewski)*. — A. Stodor, *Charakterystyki literackie (Kasprówic)*. — Takeda Izumo, *Terakoya*. — 2. od ksiąg Gubrynowicza, Lwów: *Pamiętniki Jana Chryzostoma Paska*.

b) **Biblioteka niemiecka** (pod zarz. prof. E. Sznepki).
Zakupiono w roku 1916-17.

Chr. Votteler: *Äsops Fabeln für die Jugend*. E. d. Mund. *Reisen und Abenteuer des Freiherrn von Munchhausen*. Bernhard Kellermann: *Der Tunnel*. Hölderlins Werke. F. Zöhler: *Österreichs Buch der Arbeit*. F. Zöhler: *Donauhort*. L. Aurbacher: *Abenteuer der sieben Schwaben*. F. Stelzhammer: *Im Walde*. E. d. Amicis: *Von den Apenninen zu den Anden*. L. Pauer: *Vinzenz, der Köhlerhuh*. G. Schwab: *Die Schildbürger*. Petersen: *Prinzessin Ilse*. E. Weyrich: *Hinter der Front*. H. Stöckel: *Drei Wochen am Gardasee*. Ch. v. Schmid: *Ausgewählte Erzählungen*. Horn: *Eine Korsarenjagd*; *Die Pelzjäger*, *Wildmuth*; *Kleine Geschichten*. G. Gast: *Nansens Reise nach dem Nordpol*. Hoffmann: *Ein armer Knabe*. Blüthgen: *Der Weg zum Glück*. Defoe: *Robinson Crusoe*. Horn: *Ostindienfahrer*, *Scharnhorst*. L. Smolle: *Kaiser Karl I.*

W darze otrzymano: W. v. Siemens: *Lebenserinnerungen*. M. T. Quintilianus: *Unterricht in der Beredsamkeit*. Macaulay's *kritische u. historische Aufsätze*. H. v. Klerzt: *Die Familie Schrofenstein*. Andersen's *sämtliche Märchen* 2 t.

Z polskiej biblioteki uczniów korzystali w r. 1916-17 uczniowie wszystkich klas w liczbie 220. Ogółem wypożyczono książek 2626 (z tego uczniom I. kl. — 822, II. — 584, III. — 436, IV. — 287, V. — 44, VI. — 105, VII. — 270, VIII. — 78).

Z niemieckiej biblioteki korzystali w r. 1916/17. uczniowie od klasy II. do VIII. w liczbie 158. Ogółem wypożyczono książek 941, z tego uczniom klasy II. — 186; III — 192; IV. — 214; V. — 102; VI. — 87; VII. 102; VIII. — 58.

B) **Gabinet geogr. - histor.**

(pod zarządem prof. J. Króla).

Zakupiono: *Planigloby Romera* i *Atlas Polski Romera*.

C) **Gabinet historii naturalnej.**

(pod zarządem prof. Wł. Wajdowicza).

Zakupiono: *Brehm, Tierleben* t. 4. i 5., przybory do wycieczek geologicznych, przybory do zbierania owadów, okazy wypchnane: zająca, głuszycy, gołębia siniaka i gila.

D) Gabinet fizykalny.

(pod zarządem prof. Wierzbickiego).

Zakupiono w roku 1916-17.: Przyrząd do zamrażania wody (dod. do pompy pneum.); przyrząd Ampere'a; dwa ogniwa Bunsena; dwie rurki spektralne z O.H.; palnik do gazu świetlnego; reortę żelazną; rurę Bourdona do wyjaśnienia zasady manometru; przyrząd do okazania różnej rozszerzalności cieczy; termometr alkoholowy; dwie sole do ogniw galwanicznych; 20 probówek i przyrząd do ich przytrzymywania; 5 kolbek do gotowania; 4 reorty szklane; 2 łyżeczki rogowe; 6 lejków szklanych.

E) Gabinet archeologiczny.

(pod zarządem dyrektora).

Zakupiono w roku 1916-17 V. Seunig. Kunst im Altertum. Preller d. A., Odyssee - Landschaften (15 kart), Preller d. J., Bilder zu Ilias (12 kart), Böcklin, 6 reprodukcji).

F) Czasopisma.

a) Zakład prenumerował: 1. Wiener Studien. — 2. Zeitschrift f. d. österreichischen Gymnasien. — 3. Język polski. — 4. Rok Pol-
sk. — Zeitschr. f. d. physik. u. chem. Unterricht. 28 Jg. 6 H. 92 Jg
2. H. — 5. Tygodnik ilustrowany.

b) Otrzymywał w darze: Körperliche Erziehung.

G) Zbiór komentarzy do klasyków starożytnych.

(dla pryw. lektury uczniów, pod zarządem prof. Bogocza).

Zakupiono: Der kleine Stowasser. Lat.-deutsch. Wörterbuch, Krafft-Ranke. Preparacye do mów Cicerona; Pro Arch. In Cat. Pro Lig. et Deiot., Pro Milone, De imperio Cn. Pomp., Pro Roscio, Pro Sestio. in Verrem IV i V, de Cicer. pism. filozof.; Cato maior. Laelius, De officiis, Tusc. disp. I. i V. ks.; do Ksenofonta Hellenika i Platona, Protagorasa i Symposion.

VII.

EGZAMIN DOJRZAŁOŚCI.

A) W roku szkolnym 1915 16.

Ustny egzamin dojrzałości w terminie letnim 1916 odbył się w dniu 7 lipca pod przewodnictwem c. k. Insp. szkół kraj. Dra Henryka Szefczika:

Z 3 uczniów publicznych uznano za dojrzałego z odzn. I, jedno-
głośnie za dojrzałych uznano 2, a mianowicie: **Badura Jerzy**, ur. 13. IX. 1897 w Goleszowie (jednogl.), **Matuszek Ernest**, ur. 18. VI. 1897 w Rychwałdzie (z odznaczeniem), **Staś Karol**, ur. 31. I. 1894 w Szumbarku (jednogłośnie.)

B) W ciągu roku szkolnego 1916 17.

uznano za dojrzałych według rozp. Min. W. i Oś. z d. 8 października 1914. l. 2988 następn. powołanych do czynnej służby wojsko-

wej uczniów publicznych VIII. klasy tut. Zakładu, bądź absolwentów VII. klasy tut. zakładu, po 4 tyg. uczęszczaniu do klasy VIII. w liczbie 13. Ci są:

1. **Wojtek Jan**, ur. d. 13. I. 1896 w Żywcu (jednogl.)
2. **Witoszek Wilhelm**, ur. d. 27. III. 1898 w Karwinie (większ. gl.)
3. **Bagiński Ignacy**, ur. 29. VII. 1898 w Jabłonkowie (z odzn.)
5. **Macura Leonard**, ur. 6. X. 1897 w Skoczowie (jednogl.)
6. **Kubisz Stanisław**, ur. 18. V. 1898 w Kocobędzu (z odznac.)
7. **Brachaczek Rud.**, ur. 1. IV. 1895 w St. Mieście na Śl. (jednogl.)
8. **Michejda Wład.** ur. 18. IX. 1896 w Olbrachcicach (jednogl.)
9. **Martinek Konrad**, ur. 29. I. 1898 w Ogrodzonej (z odznac.)
10. **Mokrosz Alojzy**, ur. 19. VI. 1898 w Karwinie (jednogl.)
11. **Pajak Józ.**, ur. 17. V. 1897 w Rychułd-Bąkowie na Śl. (jednogl.)
12. **Sabela Paweł**, ur. 10. I. 1898 w Trzanowicach (jednogl.)
13. **Cholewa Gustaw**, ur. 18. V. 1899 w Grodziszczu (jednogl.)

(C)W r. szk. 1916-17 w terminie letnim 1917.

Piśmienny egz. dojrz., do którego zgłosili się 3 uczniowie publiczni i 1 eksternista, odbył się w d. 14, 15 i 16 czerwca.

Tematy były następujące:

1. Z języka polskiego do wyboru:
 - a) Ideały etyczne Mickiewicza w świetle jego utworów.
 - b) Znaczenie wielkich odkryć geograficznych XV. i XVI. w. dla rozwoju cywilizacji.
 - c) Technika w usługach nowoczesnej wojny.
2. Z jęz. łacińskiego: Przełożyć na jęz. polski: Tacitus, Annales XI. rozdz. 24 i 25.
2. Z jęz. greckiego: Ksenofont, Pamiętn. o Sokratesie ks. IV. rozdz. I. par. 1 — d. /

Egzamin ustny odbędzie się d. 30. czerwca pod przewodn. c. k. Inspektora szk. kraj. Dra Henryka Schefczika.

WAŻNIEJSZE ROZPORZĄDZENIA WŁADZ SZKOLNYCH.

1. Rozp. c. w. R. Szk. kr. z d. 26-9 1916 zezwalające na redukcję liczby godzin ze względu na brak lokalów i sił nauczycielskich w r. szkol. 1916-17.

2. Min. W. i O. w sprawie przyznawania 4 tyg. urlopów od służby wojsk. dla składania egzaminu dojrzałości.

3. R. szk. kr. z d. 15-12 1916 zawierające normy postępowania wobec naucz., którzy wstąpili dobrowolnie do służby wojsk.

4. R. szk. kr. z d. 15-3 1917: w sprawie ćwiczeń wojskowych w Zakładach średnich.

6. R. szk. kr. z d. 9-2 1917: wyjątkowe zarządzenia skutkiem braku węgla.

7. C. i k. Min. Wojny z d. 10-4 1917 w sprawie rewizji uwolnień sił naucz. od służby w posp. ruszeniu.

8. Min. W. i O. z 6. III. 1917: w sprawie języka komendy przy prowadzeniu ćwiczeń wojsk. z uczniami.

9. C. k. Rządu kraj. z 26-3 1917: o wypłacaniu stypendyów uczniom, którzy dostali się do niewoli.

10. R. szk. kr. z 26-3 1917: o zmianach w szkolnych uroczystościach dynastycznych.

VIII.

KRONIKA ZAKŁADU.

Wpisy i egzamina wstępne do kl. I. odbyły się przed feryami d. 8. VII, po feryach d. 15. i 16. IX; wpisy do klas wyższych, oraz egz. poprawcze, uzupełniające i wstępne do klas wyższych odbyły się d. 18. IX.

Ustny egz. dojrzałości odbył się dnia 7. lipca 1916 pod przewodnictwem c. k. Insp. szk. kr. Dra Henryka Schefczika. Rok szkolny rozpoczęto uroczystym nabożeństwem dnia 19. września.

D. 4. X. odbyło się dla Zakładu nabożeństwo ku uczczeniu imienia ś. p. Ces. Franciszka Józefa I., d. 15. X. uczniowie katolicy wzięli udział w uroczystym nabożeństwie, jako w dzień św. Jadwigi, patronki Śląska, d. 31. X. młodzież ewangelicka święciła dzień Reformacji, 18. XI. był dniem wolnym z powodu imienia ś. p. Cesarzowej Elżbiety.

Dzień 30. XI. poświęcono uczczeniu pamięci zmarłego d. 21. listopada ś. p. Ces. Franc. Józefa I. Młodzież wzięła udział w uroczystym nabożeństwie żałobnym, w Zakładzie odbyło się zebranie, na którym przedstawił młodzieży zasługi zmarłego Monarchy dla narodu polskiego prof. Popiołek.

W d. 3. XII. młodzież Zakładu witała uroczyście wjeżdżającego do Cieszyna Cesarza Karola I.

Dzień 9. XII. był dniem wolnym z powodu wiadomości o zajęciu Bukaresztu.

D. 16. grudnia odbył się uroczysty obchód ku uczczeniu pamięci Henryka Sienkiewicza. W czasie nabożeństwa, urządzonego w tym dniu w kościele Braci Miłosierdzia, młodzież wysłuchiwała przepięknego i nader podniosłego kazania prof. ks. R. Tomanka, na obchód szkolny złożyło się przemówienie prof. K. Słonki, recytacje wyjątków z utworów Sienkiewicza, wygłoszone przez uczniów, oraz produkcje muzyczne uczniów.

D. 27. IV. święcono imieniny, a d. 9. V. ur. Cesarzowej Zyty.

Dzień 25 stycznia był dniem upragnionego przeniesienia się szkoły do głównego gmachu, opróżnionego z początkiem stycznia 1917 przez wojskowość. Dzięki ofiarowaniu przez komendę wojskową znaczniejszej kwoty (2.500 kor.) na cele odnowienia budynku, można było odświeżyć sale i odnowić, oraz uzupełnić sprzęty szkolne. Dyrekcyja składa na tem miejscu Wys. Komendzie Generalnego Sztabu wyrazy najgłębszego podziękowania za wydatne odszkodowanie strat nieuniknionych przy zajmowaniu budynku przez dłuższy czas przez 200 mniej więcej ludzi.

Odtąd nauką mogła się, jak przedtem, odbywać dla wszystkich klas w godz. rannych w liczbie godz. zbliżonej do normalnej.

W ciągu roku, mianowicie w maju 1917, odwiedził Zakład c. k. Insp. szk. kraj. p. Dr. Henryk Schefczik, by przysłuchać się nauce na kilku lekcjach, zaś p. senior Marcin Haase w miesiącu lutym poddał lustracyi naukę religii ewangelickiej.

Kilkakroć w roku młodzież brała czynny udział w zbieraniu składek na cele wojenno-humanitarne. W dniach 4 — 8 paźdz. zajęta była zbieraniem pośród mieszkańców Cieszyna, oraz między sobą składek na rzecz funduszu okaleczonych w wojnie żołnierzy, funduszu wdów i sierot po poległych oraz na rzecz stowarzyszenia dla zwalczania gruźlicy. Zebrano 285 kor. 50 wśród publiczności, 149 kor. 12 h. ze sprzedaży odznak i składki zorganizowanej między sobą.

W kwietniu 1917 złożyli uczniowie na cele Towarzystwa opieki nad sierotami wojennymi, oraz na rzecz Towarzystwa dla zakładania ognisk dla żołnierzy walczących razem 135 kor. 87 hal.

W czerwcu dano im sposobność zasilenia funduszu przeznaczonego na zdobienie grobów wojennych przez nabywanie wydanych na ten cel odznak i kart widokowych.

Z funduszu „Puszki ub. uczniów“ przelano na V. pożyczkę państwową 600 koron, na VI. pożyczkę państw. przelano fundusz stypendyjny z zapisu ś. p. Pawła Paducha (1.000 kor.)

Przy przeglądach wojskowych, odbytych w styczniu i lutym uznano za zdolnych i powołano wnet potem do służby wojskowej 16 uczniów z klas od IV — VIII.

Wśród zastępu byłych i obecnych uczniów Zakładu, znajdujących się na polu walki, wielu doczekało się zaszczytnych odznaczeń (Firla Jan, Pachol Engelbert, Branny Andrzej Franciszek i inni), nie brakło jednak i w tym roku bolesnych strat.

Doszła wieść naprzód o zgonie Buchwałda Sylwestra, który jako uczeń VI. klasy rozstał się z Zakładem, powołany do służby wojskowej. Dnia 8. marca poległ nad Stochodem śmiercią bohaterską jako chorąży, kilkakrotnie odznaczony za waleczność, absolwent tut. Zakł. Andrzej Franciszek Branny. W nabożeństwie za spokój jego duszy, urządzonem staraniem rodziny, wzięła udział młodzież Zakładu d. 28. marca. W maju zmarł skutkiem poniesionej rany b. uczeń Zakładu, por. Kazimierz Liszka.

Nadto oplakiwał Zakład przedwczesny zgon bardzo prawego i pilnego ucznia klasy VI, który padł ofiarą zabójczej choroby piersiowej. Zmarł w czasie feryi. W pogrzebie wzięli udział koledzy, imieniem Zakładu pożegnał zmarłego prof. Bogocz.

D. 13 stycznia młodzież odprowadzała na miejsce wiecznego spoczynku b. ucznia tut. Zakładu, b. pracowitego i zdolnego słuchacza praw, Józefa Ochodka. ,

D. 26. czerwca urządzono nabożeństwo żałobne za spokój duszy poległych na polu walki uczniów Zakładu, w którym udział wzięła młodzież wszystkich klas z gronem naucz.

W ciągu roku, jak zawsze, młodzież kat. przystępowała 3 razy do Sakramentu Pokuty i Ołtarza, młodzież ewang. odbywała 2-krotnie spowiedź.

Rok szkolny zakończono d. 28. czerwca.

IX. Statystyka uczniów.

Liczba uczniów.	W klasie								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Z końcem roku szkolnego 1915/16.	46 ⁵	33 ²	45 ³	17 ²	20 ¹	26 ¹	12	13	212 ¹⁴⁽¹²⁾
Z początkiem roku szkol. 1916/17.	36 ¹	34 ³	45 ⁵	35 ²	36 ¹	11 ¹	14 ¹	14 ¹	233 ¹⁵
W ciągu roku przybyło.	0 ¹	1 ¹	—	—	—	0 ¹	1	—	2 ³
Ogólna przeto liczba przyjętych	36 ²	35 ⁴	45 ⁵	35 ²	36 ¹	11 ²	15 ¹	14 ¹	235 ¹⁸
Z tych a) przyjęto świeżo:									
Na podstawie egzaminu wstępnego	35 ²	35 ⁴	1	—	—	—	1	—	72 ⁶
Z klasy niższej.	—	—	2	1	—	—	2	1	7
Powtarzających klasę	—	—	—	—	—	—	—	—	0
b) przyjęto ponownie:									
Z klasy niższej.	—	—	41 ⁵	30 ²	36 ¹	10 ²	12 ¹	13 ¹	140 ¹²
Powtarzających klasę	1	—	1	4	—	1	—	—	7
W ciągu roku opuściło zakład	3	2	1	2	1	—	1	—	10
Liczba uczniów z końcem roku.	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	225 ^{18 *}
Z tych skutkiem powołania do wojska otrzymali św. r. (względnie uznani zostali za dojrzałych) przed końcem roku	—	—	—	—	1	2	3	5	16
2. Według miejsca urodzenia było:									
Ze Śląska austr., a mianowicie:									
Z miasta Cieszyna	1	—	2	2 ¹	3 ¹	—	1 ¹	1	10 ³
Z powiatu cieszyńskiego	20 ¹	15	23 ²	14 ¹	15	7 ¹	7	6	110 ⁵
„ bielskiego.	8	4	7	8	6	2	4	3	44 ¹
„ fryszackiego	2	6 ¹	5	7	4	—	1	1	28 ¹
„ frydeckiego	1	—	—	1	1	1	—	—	4
Z innych powiatów Śląska	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Z innych krajów koronnych	1 ¹	8 ³	7 ²	1	5	1 ¹	1	3 ¹	28 ⁸
Z Królestwa Polskiego									
Z Ks. Poznańskiego lub Śląska prusk.									
Z innych ziem poza granicami Austrii									
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	225 ¹⁸
3. Według języka ojczystego było:									
Polaków	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	225 ¹⁸
4. Według wyznania relig. było:									
Katolików	17	12 ³	26 ²	17	18 ¹	8 ¹	8 ¹	8 ¹	120 ⁹
Ewangelików	16 ²	19	17 ³	15 ²	17	3 ¹	5	6	100 ⁸
Izraelitów	—	2 ¹	1	1	—	—	1	—	5 ¹
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ¹	14 ¹	14 ¹	225 ¹⁷
5. Wiek uczniów do 28 VI. 1917.									
10 lat miało	1	3							4
11 „ „	4	3 ³	1 ¹						8 ⁴
12 „ „	11 ²	11 ¹	10 ¹	2					34 ⁴
13 „ „	10	13	16 ³	6	2				47 ³

*) W ten 15 hosp. prywatystek.

	W klasie								Razem	
	IA	IB	II	III	IV	V	VI	VII		VIII
14 lat miało	6	1	10	13 ²	10	—	—	—	—	40 ²
15 „ „	1	1	4	9	8 ¹	2	—	—	—	25 ¹
16 „ „	—	1	3	3	12	4	4	2	—	29
17 „ „	—	—	—	—	3	4 ¹	7 ¹	3 ¹	1	18 ⁴
18 „ „	—	—	—	—	—	1	1	6	1	9
19 „ „	—	—	—	—	—	—	2	1	3	6
20 „ „	—	—	—	—	—	—	—	2	3	5
21 „ „	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ¹	14 ¹	14 ¹	8	225 ¹⁸
6. Według miejsca pobytu rodziców było:										
z miasta Cieszyna	3	2 ⁴	6 ¹	3 ¹	7 ¹	0 ¹	2 ¹	3	1	27 ⁹
z najbliższych okolic Cieszyna	9	5	7 ²	3 ¹	8	3	3	2 ¹	1	41 ⁴
z dalszych okolic powiatu ciesz.	12 ¹	12	19 ¹	12	8	4 ¹	4	4	2	77 ³
z powiatu bielskiego	8	2	6	8	6	2	3	3	2	40
„ frysztackiego	—	6	4	6	4	—	1	1	2	24
„ frydeckiego	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2
Z Galicyi	1 ¹	2	—	—	—	1	—	1	—	5 ¹
Z innych krajów koronnych	—	3	2 ¹	—	2	—	1	—	—	8 ¹
Z poza granic Austryi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	—	225 ¹⁸
7. Według stanu rodziców było:										
Synów urzędników, nauczycieli, lekarzy i t. p.	3 ²	11 ⁴	14 ⁴	10 ¹	17 ¹	2 ²	5 ¹	4 ¹	2	68 ¹⁶
„ rolników	20	6	13 ¹	15	7	5	3	8	3	80 ¹
„ rzemieślników i przemysł.	5	9	10	8 ¹	8	2	1	1	2	46 ¹
„ robotników i sług	5	7	7	—	3	2	5	1	1	31
„ prywatyzujących	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	8	225 ¹⁸
8. Klasyfikacja uczniów:										
a) Z końcem r. 1916/17 było:										
Uzdolnionych chlubnie	5	10 ²	12 ³	10	12	1 ¹	4 ¹	4 ¹	3	61 ⁸
Uzdolnionych	17 ²	17 ²	25 ¹	15 ²	15 ¹	8	10	9	5	121 ⁸
Uzdolnionych na ogół	6	2	1 ¹	3	3	—	—	—	—	15 ¹
Nieuzdolnionych	5	3	5	4	3	—	—	1	—	21
Do egzaminu popraw. przeznaczono	—	1	—	1	1	1 ¹	—	—	—	4 ¹
Nie klasyfikowano	—	—	1	—	1	1	—	—	—	3
Razem	33 ²	33 ⁴	44 ⁵	33 ²	35 ¹	11 ²	14 ¹	14 ¹	8	225 ¹⁸
b) Uzupełnienie klasyfik. za 1915/16	I									
Do egzaminu popraw. dopuszczono	0 ¹	3	—	—	2	3	—	—	—	8 ¹
Egzamin poprawczy zdało	0 ¹	3	—	—	1	3	—	—	—	7 ¹
Egzaminu nie zdało	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Do egzaminu nie zgłosiło się	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0
Do egz. uzupełniającego dopuszczono	—	1	—	—	1	1	—	—	—	3

	W klasie								Razem
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Egzamin uzupełniający zdało	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Egzaminu nie zdało	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Do egzaminu nie zgłosiło się	—	—	—	—	1	1	—	—	2
Przezo ostateczny rezultat klasyfikacji za r. 1914/15 był:									
Uzdolnionych chlubnie było	18 ³	12 ²	11 ²	4	5 ¹	5 ¹	4	5	64 ⁹
Uzdolnionych	24 ²	17	26 ¹	12 ¹	12	20	8	8	127 ⁴
Uzdolnionych na ogół	2	3	4	0 ¹	—	—	—	—	9 ¹
Nieuzdolnionych	2	1	3	1	2	—	—	—	9
Nie klasyfikowano	—	—	1	—	1	1	—	—	3
Razem	46 ⁵	33 ²	45 ³	17 ²	20 ¹	26 ¹	12	13	212 ¹⁴⁽¹²⁾

9. Opłaty uczniów:

	W klasie									Razem
	IA	IB	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
Całą opłatę szkolną uiściło										
w I. półroczu	12 ³	7 ³	3 ¹	4	2	1 ¹	1	—	—	30 ⁸
w II. „	12	5	7 ²	6	5	0 ¹	1	2	—	38 ³
Od połowy opłaty było uwolnionych w I. półr.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
w II. półr.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Od całej opłaty uwoln.										
w I. półroczu	20	27	42 ⁴	30	34 ¹	10 ¹	15 ¹	14 ¹	8	200 ⁸
w II. „	20	28 ⁴	36 ³	27 ¹	30 ¹	10	13 ¹	12 ¹	8	184 ¹²
Opłata szkolna wyniosła w ogóle:										
w I. półroczu						1155	Kor.			
w II. „						1245	Kor.			
Razem						2400	Kor.			
Taksy wstępne wyniosły						357	Kor.			
Datki na środki naukowe wyniosły						831	Kor.			
Taksy za duplikaty świad- ectw wyniosły						10	Kor.			
Razem						1198	Kor.			

10. Stypendya:

Liczba stypendystów	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Ogólna kwota stypend.	—	—	—	—	—	—	—	360	—	360

**11. Zapomogi, udzielone
przez śl. Wydz. kraj.**

Zapomoga wynosiła	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
	—	—	—	—	100	—	—	—	—	100

W bursie Macierzy (kier. prof. Fr. Popielek) mieszkało z końcem r. szk. 1916-17 29 uczniów gimnaz.; całą opłatę (50 kor. od 1. lutego 60 K.) płaciło 16 uczniów, reszta miała zniżki i płaciła od 30 do 57 K. 12 uczniom, nie mieszkającym w bursie, podawano ciepłą zupę, opłacaną z „Puszki ub. uczniów“ od 1 grudnia.

Internat im. bł. Melchiora Grodzieckiego (kier. prof. Fr. Bogocz), mieścił 41 uczniów Zakł., z których 18 płaciło całą opłatę 50 K. miesięcznie, reszta korzystała ze zniżenia opłaty, płacąc od 46 do 20 K miesięcznie za całe utrzymanie.

X. PUSZKA UBOGICH UCZNIÓW.

Dochody.

Zostało z końcem roku 1915/16	4343 79
Dary (p. Robert Kożusznik, Sr. Sucha 2 K 60 h; p. Golachowska, Cieszyn 1 K 60 h; p. Riegerowa, Witkowice 20 K; p. prof. Hajduk, Cieszyn nieprzyjęte honorarium za prowadzenie ćwiczeń 100 K; kl. VI. 1 K 50 h; kl. IV. 3 K 10 h; kl. III. 10 K; kl. I B. 10 K; p. Roman Ziemba, Cieszyn 5 K; p. Jakubowski Lwów, 10 egzemplarzy Ćwiczeń niemieckich dla kl. I)	153 80
Z puszek	13 32
Za wypożyczone książki	320 83
Składka godowa, zebrana przez uczniów	1309 32
Subwencya sejmowa	175 00
Odsetki	211 92
Pożyczka wojenna	554 52
Nadwyżka wartości pożyczek wojennych	76 44
Razem	7158 94

Wydatki.

Książki (10) i oprawa (93 szt)	110 80
Na koszty leczenia (10 uczniów)	32 00
Na ubrania, płaszcze i burki (16 uczniów)	1486 55
Na buty (5 uczniów)	248 10
Obiady w Bursie (12 uczniów)	307 92
Pożyczka wojenna	554 52
Inne	40 43
Razem	2780 32

Zostaje z końcem roku 1916/17 4378 62
Z tego na pożyczkę wojenną 1000 K, gotówką 3378 K 62 h.

Wszystkim P. T Ofiarodawcom składa Zarząd „Puszki“ w imieniu korzystających z niej uczniów serdeczne dzięki.

ks. prof. Jan Stonawski,
skarbnik.

Wiktor Schmidt
dyrektor.

XI.

Sprawa fizycznego rozwoju i zdrowia młodzieży.

W wykonywaniu opieki nad zdrowiem i fizycznym rozwojem młodzieży doznawał Zakład i w tym roku wielkich utrudnień. Największem było to, że i w tym roku, jak w 2 poprzednich latach, aż do stycznia szkoła mieściła się w 5 ciasnych lokalach. Wszystkie inne zajęte były przez wojsko. Nauka obowiązkowa odbywała się rano i popołudniu, nie pozostawiając uczącym czasu na urządzenie wycieczek i zabaw na wolnem powietrzu. Na korzyść zmieniły się stosunki dopiero z chwilą opróżnienia głównego budynku przez wojskowość. Dla braku nauczyciela i sali nie można też było udzielać nauki gimnastyki.

Mimo trudności korzystano nieraz z dni pogodnych, aby młodzieży, więzionej w dusznych i niezdrowych lokalach, dać możność wytchnienia na świeżem powietrzu.

W jesieni odbywały się lekcye geografii dla kl. I. bardzo często na wolnem powietrzu, klasy I, II i V odbyły w ciągu roku 5 wycieczek przyrodniczych pod kierunkiem prof. Wajdowicza.

Jesienią i latem urządzono dla wyższych klas szereg ćwiczeń wojskowych, w jesieni pod kierunkiem kadeta p. Mendlera, w lecie pod kierunkiem p. porucznika Suchonia. D. 12. listopada zastęp ćwiczących wziął udział we wspólnem ćwiczeniu polowem i rewii, wykonanej przez wszystkie związki młodzieży w Cieszyń w obecności Jego Ekscel. Pana Prezydenta kraju.

Także uczniowie klas niższych odbyli w ciągu roku 3 dalsze wycieczki, a w dniu 12. czerwca odbyto całodzienną wycieczkę w góry (kl. I. i II. na Ropiczkę, III i IV na Głowa, wyższe klasy przez Ostry na Ropiczkę).

Ćwiczenia i wycieczki przerednicze (pod kier. prof. Wajdowicza).

W ubiegłym roku szkolnym wznowiono w II płr. prace w laboratorium biologicznem. Tematy czerpano z anatomii i fizjologii zwierząt i roślin. Stale pracowali 3-ej uczniowie kl. IV-tej. Niektóre prace wykonywała cała klasa. Ćwiczenia odbywały się raz w tygodniu przez 3 godziny.

Urządzono nadto 5 wycieczek przyrodniczych, 4 botaniczne dla klas I i II, nadto 1 geologiczną dla kl. V. Każda wycieczka trwała przeciętnie 4 godziny.

Kurs nauki strzelania.

Nauka strzelania odbywała się w czerwcu w 2 godz. tyg., a brali w niej udział wszyscy uczniowie klas V — VII. Dla braku amunicyi strzelano tylko kapslami w wojskowej kasarni. Nauką kierował por. Klem. Matusiak, nadzór wykonywał prof. Fr. Bogocz,

Czytelnia uczniów (kier. prof. Klich).

Czytelnię dla uczniów otwarto ponownie d. 19. listopada. Korzystali z niej uczniowie klas IV — VIII, zbierając się co niedzielę

w porze od 10 — 12 dla przeglądania peryodycznych pism ilustrowanych oraz stosownych nowszych publikacji. Uczniowie odwiedzali Czytelnię dość licznie w porze zimowej.

„Arion“.

Istniejące pod tą nazwą od szeregu lat wśród uczniów kółko muzykalno-śpiewackie wznowiono w tym roku po półtora rocznej przerwie d. 2. marca. Z 42 członków uczestniczyło w chórze 24, w orkiestrze 24 uczniów. Ćwiczenia odbywano regularnie i bardzo pilnie co tydzień pod kierunkiem uczniów klasy VII, Andrzeja Hławiczki i Pawła Nowaka. Do końca roku wyćwiczono pieśni 15, zaczerpniętych głównie ze zbioru „Harfa“, w orkiestrze kilkanaście utworów różnych muzyków, głównie Mozarta i Haydna. Kuratorem „Arionu“ był prof. Emil Sznepka.

XII.

SPIS UCZNIÓW PRZY KOŃCU ROKU SZKOLNEGO 1916-17.

- I. klasa.** Branny Władysław**, Cichy Adolf, **Cieńciała Jerzy**, Cudak Józef, Cymorek Jan, Golasowski Józef, Halama Józef, **Jasiak Józef**, Kajzar Rudolf, Kania Henryk, Klus Jan**, **Kotas Józef**, Liberda Józef, Małysz Władysław**, Marcinek Stanisław**, Marek Paweł, Matula Karol, Morys Karol, Nikodem Jan, Pająk Rudolf, Pazdro Kazimierz, **Pieter Józef**, Poloczek Antoni, Pustówka Jan, Sikora Franciszek, Stonawski Józef, Świeży Emil, Szemek Adam, Szymala Paweł**, **Tomaszko Jerzy**, Trombik Alojzy, Trombik Jerzy, Urbaniec Andrzej, Koziel Jan (pryw.), Kulisz Jan (pryw.).
- I. klasa B.** Auerbach Salo, Belon Zdzisław, Boryszko Zdzisław, **Bruk Emil**, **Brzezina Paweł**, Cieślar Karol**, Cieślar Paweł, Czempiel Karol, Gabryel Bronisław, Gabryś Józef, Hofmann Wilhelm, Kajfosz Jerzy**, Kintzi Leonard, **Kohutek Ludwik**, **Kotas Rudolf**, Kubok Otton, Łabaj Jan, Mailsz Rudolf*, Miśka Henryk, Obracaj Gustaw, Olszak Józef, Pawlus Jan, Płonka Kazimierz, **Polok Paweł**, **Rieger Andrzej**, Sikora Jan**, **Toman Otto**, Tomaszczyk Antoni, **Twardzik Jan**, Wałach Adam, Wzatek Ernest, Zając Józef, **Zientek Stanisław**, Golachowska Janina (hosp.), **Jungermanówna Helena** (hosp.) Semowonekówna Aniela (hosp.), **Ziembówna Marya** (hosp.).
- II. klasa.** Adamczyk Jan, Bartosik Władysław, Batorski Stanisław, Brudniok Rudolf**, Farnik Ernest, Fizek Adam**, Flaczek Alojzy, **Gabzdyl Wiktor**, **Gaura Karol**, Gembala Alojzy, Gociek Józef, **Górny Władysław**, Heczko Jan, Jakubowski Adam, Jungermann Erwin, **Juroszek Michał**, Karetka Emil, Kaszper Paweł, Kawalec Jan, Kintzi Henryk, **Kokotek Edward**, **Kotajny Jan**, Kubień Edward, Kukucz Jerzy, Kunc Rudolf, Kuś Andrzej, Lukas Eugeniusz, Macura Jan**, Marosz Józef, Michejda Jan, Obracaj Henryk**, Obracaj Rudolf,

- Passowicz Kazimierz, Popiołek Tadeusz, **Rabin Józef**, **Rusnok Jan**, Stonawski Jerzy, **Szwarc Karol**, Turoń Karol**, Urbańczyk Emeryk, Wawrzeczko Józef, **Zbijowski Wiktor**, Żerka Franciszek, Josiek Jan (nieklas.), Chorubka Stanisława (hosp.), Górniakówna Marta (hosp.), **Kłapsiówna Paula** (hosp.), **Riegerówna Jadwiga** (hosp.), **Schmidtówna Zofia** (hosp.).
- III. klasa.** Adamecki Alojzy**, **Bogocz Albin**, Chodura Andrzej, Cholewa Teofil, Cichy Jan, Cichy Karol**, Cichy Paweł**, Cieñciala Edward**, **Cudak Bruno**, Czudek Jan, Dänemark Rudolf, Hławiczka Jan, Jaś Jan, **Jungermann Edward**, Kajzar Ludwik, Kantor Adam, **Köcyan Wilhelm**, Kopiec Andrzej, **Krysta Franciszek**, Łabudek Ernest, Malirz Jan, Marcinek Józef, **Matuła Stanisław**, **Płoszek Rudolf**, Polok Stanisław, **Pustówka Adolf**, Samiec Paweł, **Szotek Teodor**, **Wątroba Engelbert**, Widenka Rudolf, Zachurzok Leonard, Zientek Tadeusz, Żagan Artur, Kryglówna Helena (hosp.), Unuckówna Jadwiga (hosp.).
- IV. klasa.** Batorski Maryan, **Buzek Jan**, Farnik Bogdan, **Gabzdyl Franciszek**, Glajcar Otton, Grelowski Rudolf**, Grycz Edward, Hładysz Paweł, Kisza Paweł, **Kłima Jan**, Kolaczek Kazimierz, **Koźdoń Józef**, Krężolek Jan**, Kubaczka Otton, **Kukucz Józef**, **Martinek Karol**, Matyja Karol, Niemczyk Feliks*, Nierostek Józef, **Pastucha Władysław**, **Popiołek Kazimierz**, Pszczółka Rudolf (nieklas.), **Rieger Zygmunt**, **Ruszczyk Alojzy**, Samiec Jan, Sikora Karol, Skudrzyk Leopold, Stonawski Jan, **Szczepan Jan**, Szłapka Stanisław, Szwarczyk Maryan**, Tomanek Karol, Tomiczek Stanisław, **Wierzbicki Maryan**, Żwak Józef, Popiołkówna Jadwiga (hosp.).
- V. klasa.** Bajer Jan (nieklas.), Czarnecki Mikołaj, Gałuszka Rudolf, Gawłowski Adolf, Holeska Józef, Michalik Karol*, Michejda Józef, Niedoba Jan, Prymus Adolf, **Wojnar Adam**, Żagan Karol, Passowiczówna Anna* (hosp.), **Kuliszówna Marya** (pryw.).
- VI. klasa.** Bulawa Józef, **Gawłowski Rudolf**, Goszyk Józef, Kajzar Gustaw, Lindner Kiwa, Ochodek Oswald, Porosz Franciszek, Stonawski Jan, Szlauer Jan, **Szotkowski Józef**, **Terlik Tadeusz**, **Tomanek Alfred**, Unucka Henryk, Węglarzy Albert, **Popiołkówna Marya** (hosp.).
- VII. klasa.** Andruszewski Eustachy**, **Firla Rudolf**, Hadyna Jan, Heczko Józef, Hławiczka Andrzej, Kurowski Józef, **Machalica Józef**, Masny Karol, Niemiec Paweł, Nowak Paweł, **Schmidt Wiktor**, Teper Tadeusz, **Wojnar Rudolf**, Zabawski Władysław, **Farnikówna Stanisława** (hosp.).
- VIII. klasa.** Cholewa Gustaw, **Jakubowski Zygmunt**, Kobiela Ludwik, **Martinek Konrad**, Mokrosz Alojzy, **Pajak Józef**, Sa-bela Paweł, Skulina Alojzy.

*) Uw. Uczniowie chlubnie uzdolnieni oznaczeni są drukiem półtłustym, gwiazdka przy nazwisku oznacza poprawkę, dwie gwiazdki ucznia nieuzdolnionego.

XIII.

OGŁOSZENIE.

Wpisy do klasy I. przed ferjami odbywać się będą w niedzielę, dnia 1. lipca 10 — 11^{1/2} i 2 lipca rano od 8 do 10 godz. Egzamin wstępny rozpocznie się tegoż dnia o godz. 10., naprzód w części piśmiennej, następnie w ustnej.

Wpisy do klasy I. po ferjach, oraz wpisy uczniów nowo wstępujących do klas innych odbywać się będą dnia 16 września od godziny 10 — 12 przedpołudniem i dnia 17 września od godz. 7^{1/2} do 9. rano. Egzamin wstępny do klasy I. odbędzie się dnia 17 września o godz. 9 rano.

Przyjęcie do klasy I. jest zależne od egzaminu wstępnego.

Powtórzenie egzaminu wstępnego w tym samym roku nie jest dozwolone ani w tym, ani w innym zakładzie.

Egzamina wstępne do klas od I. — VIII., oraz poprawcze i uzupełniające dla klas od I. — VIII., odbywać się będą 18 września od godz. 8. do 12 i po południu.

Wpisy uczniów do klas od II. — VIII. odbywać się będą dnia 18 września od godz. 4. do 6. Uczniowie mają przedłożyć przy wpisach ostatnie świadectwo szkolne.

Wszyscy nowo wstępujący uczniowie mają się zgłaszać do zapisu w kancelaryi dyrekcji w towarzystwie rodziców albo ich zastępców i wykazać się metryką (listem rodzynym) i świadectwem szkoły ludowej, jeżeli do niej uczęszczali, a jeżeli chcą wstąpić do klasy II., III., IV., V., VI., VII., lub VIII., ostatniem świadectwem szkolnem, zaopatrzonem uwagą, że uczeń może być przyjęty w innym zakładzie; nadto mają złożyć kwotę 8 K 50 h, a wszyscy uczniowie bez wyjątku datkę na środki i zbiory naukowe oraz na przybory do zabaw i na atrament razem 4 kor. 20 hal.

Rok szkolny 1917-18 rozpocznie się dnia 19 września o godz. 9. rano uroczystem nabożeństwem.

W Cieszynie, dnia 28. czerwca 1917.

Wiktor Schmidt, c. k. dyrektor.

